

ΠΩΣ ΝΑ ΨΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΕΧΝΗ ΕΞΩ ΑΠΟ ΜΟΥΣΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ;

Γενικός Στόχος

Στόχος αυτού του Πρακτικού Φύλλου είναι να φέρει τους ανθρώπους πιο κοντά στον κόσμο της τέχνης συνολικά. Στην πραγματικότητα, η τέχνη είναι μόνο στα μουσεία. Αυτός είναι ένας μύθος που πρέπει να καταρριφθεί

Σε αυτό το πρακτικό φύλλο, θα:

- ✓ να μάθετε περισσότερα για τον συνδυασμό "τέχνη-μουσείο" γενικά,
- ✓ να μάθουμε πού μπορούμε να βρούμε τέχνη εκτός μουσείων και πολιτιστικών κέντρων,
- ✓ να ανακαλύψουμε πώς αυτή μπορεί να εμπλουτίσει την καθημερινή ζωή.

Θα χρειαστείτε:

- ✓ την επιθυμία να ανακαλύψετε περισσότερο την πόλη σας και να κάνετε μια βόλτα,
- ✓ ένα φύλλο χαρτί, ένα στυλό και έναν χάρτη της πόλης.
- ✓ μια φωτογραφική μηχανή ή ένα smartphone σε σχέση με τη δραστηριότητα 1 (προαιρετικά)

Προκλήσεις και ρυθμίσεις

Ο συνδυασμός "τέχνη-μουσείο"

Συχνά, συνηθίζουμε να πιστεύουμε ότι όλη η τέχνη βρίσκεται στα μουσεία. Αλλά δεν χρειάζεται να πηγαίνετε μόνο σε μουσεία για να εκτιμήσετε τα έργα τέχνης. Ο

συνδυασμός τέχνης και μουσείο είναι τόσο ισχυρή και διαδεδομένη ανάμεσά μας που συχνά νομίζουμε ότι είναι ο μόνος χώρος που είναι αφιερωμένος στην τέχνη.

Το πιο φυσικό για όλους είναι να συνδέουν μια πόλη με ένα μέρος που την αντιπροσωπεύει, και χωρίς να το συνειδητοποιούν, αυτό συχνά αντιστοιχεί σε ένα μουσείο: το MoMA στη Νέα Υόρκη, το Λούβρο στο Παρίσι, το Πράδο στη Μαδρίτη, η Εθνική Πινακοθήκη στο Λονδίνο ή το Ουφίτσι στη Φλωρεντία. Στην πραγματικότητα, όταν ταξιδεύουμε, τείνουμε να επισκεπτόμαστε τουλάχιστον ένα μουσείο, το πιο εμβληματικό μιας συγκεκριμένης πόλης, ως έναν από τους πρώτους προορισμούς μας.

Αλλά είναι η τέχνη πραγματικά μόνο μέσα στα μουσεί;

Η τέχνη εκδηλώνεται με πολλές διαφορετικές μορφές και σε χιλιάδες απροσδόκητα μέρη. Και αν το Instagram είναι το σημείο όπου όλοι μας βρισκόμαστε αυτή τη στιγμή, είναι ασφαλές να πούμε ότι η τέχνη μπορεί να βρεθεί και εκεί. Υπάρχουν όμως και υπαίθριοι και μη χώροι που φιλοξενούν σπουδαία αριστουργήματα αλλά δεν μπορούν να θεωρηθούν ταυτόχρονα μουσεία. Σκεφτόμαστε ιδιωτικές γκαλερί, εκθέσεις που προηγούνται μεγάλων δημοπρασιών ή στούντιο καλλιτεχνών ή αρχαία- καθώς και τέχνη του δρόμου, μνημεία σε πλατείες πόλεων, ακόμη και τοιχογραφίες σε κτίρια εποχής ή την ίδια την κατασκευή κάποιων σπιτιών.

Μερικά παραδείγματα:

- Δημόσιο έργο τέχνης:

Η δημόσια τέχνη είναι οπτικά και φυσικά προσβάσιμη στο κοινό- εγκαθίσταται σε δημόσιους χώρους, τόσο σε εξωτερικούς όσο και σε εσωτερικούς χώρους. Η δημόσια τέχνη επιδιώκει να ενσωματώνει δημόσιες ή οικουμενικές έννοιες και όχι εμπορικές, κομματικές ή προσωπικές έννοιες ή συμφέροντα.

Σε κάθε πόλη, μεγάλη ή μικρή, υπάρχει πάντα τουλάχιστον ένα δημόσιο έργο τέχνης, συχνά γλυπτό. Αυτή η ιδέα της τέχνης ανάγεται στις απαρχές της ιστορίας, όταν μεγάλες πέτρες ή χάλκινα αγάλματα που αναπαριστούσαν

θεούς, στρατηγούς ή αυτοκράτορες δέσποζαν πάνω από τους σημαντικότερους χώρους της δημόσιας ζωής. Αυτός ο τρόπος παρουσίασης της τέχνης προϋπήρχε σίγουρα κάθε μουσείου και είναι επίσης πολύ πιο διαδεδομένος. Ένα έργο δημόσιας τέχνης φαίνεται σχεδόν πάντα πολύ περισσότερο από οποιοδήποτε αριστούργημα που εκτίθεται σε ένα μουσείο. Τις τελευταίες δεκαετίες η παραδοσιακή ιδέα της δημόσιας γλυπτικής έχει μεταμορφωθεί πλήρως, λαμβάνοντας όλο και πιο αφηρημένες μορφές. Οι δρόμοι και οι πλατείες ζωντανεύουν πλέον από μια μεγάλη ποικιλία στυλ και ανταγωνίζονται τα μουσεία στις πόλεις μας. Το πραγματικό προσόν των έργων που μας περιβάλλουν είναι ότι έχουν τη δυνατότητα να αντιδρούν. Συμβάλλουν στην εξέλιξη του περιβάλλοντός τους με έναν τρόπο που δεν θα ήταν εφικτός σε κανέναν λευκό κύβο.

Cloud Gate, γνωστό και ως "The Bean" του Anish Kapoor, Σικάγο, Ιλινόις.

- Τέχνη του δρόμου

Αλλά η δημόσια γλυπτική δεν είναι η μόνη μορφή τέχνης εκτός μουσείων. Η τέχνη του δρόμου, όπως υποδηλώνει και το όνομά της, μας περιβάλλει και είναι πλέον συνηθισμένη σε πολλές μεγάλες πόλεις. Ακόμη περισσότερο από τη δημόσια τέχνη, η τέχνη του δρόμου αντιμετωπίζει το περιβάλλον της και το χαρακτηρίζει. Η τέχνη του δρόμου είναι εικαστική τέχνη που δημιουργείται σε δημόσιους χώρους για δημόσια προβολή. Έχει συνδεθεί με τους όρους ανεξάρτητη τέχνη, post-graffiti, neo-graffiti και guerrilla art.

Κορίτσι με μπαλόνι (2002), Banksy, Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο.

Διαφέρει συχνά, είναι μερικές φορές βραχύβια και τα θέματα σχετίζονται συνήθως με την πολιτική ή τη σάτιρα. Τα έργα τέχνης του δρόμου στρέφουν την προσοχή μας στους δρόμους. Αυτό το καθιστά μια από τις πιο φωτογραφημένες μορφές τέχνης στον κόσμο, δεύτερη μετά την αρχιτεκτονική. Ταυτόχρονα όμως, λόγω της ίδιας της φύσης της, δεν θα μπορούσε να στεγαστεί σε μουσείο. Ολόκληρες γειτονιές, όπως το Camden στο Λονδίνο, είναι γεμάτες από έργα τέχνης που εναρμονίζονται πλήρως με το περιβάλλον τους, συμβάλλοντας στο να χαρακτηριστεί το μέρος αυτό και να μείνει στη μνήμη μας για τη μαγική του ατμόσφαιρα. Η τέχνη του δρόμου βοηθά επίσης να δοθεί μια νέα όψη σε συμβολικά μέρη της ιστορίας μας, όπως το Τείχος του Βερολίνου, αφήνοντας χώρο στην ελευθερία της τέχνης για την αναδιαμόρφωση του τόπου.

- **Χερσαία τέχνη:**

Η τέχνη της γης, ή αλλιώς περιβαλλοντική τέχνη, είναι ένα καλλιτεχνικό κίνημα που εμφανίστηκε τη δεκαετία 1960-70 και βασίζεται στην παρέμβαση του καλλιτέχνη στο περιβάλλον, το οποίο γίνεται ουσιαστικό μέρος του έργου τέχνης. Η land art αποτελεί έκφραση της ευαισθητοποίησης του κόσμου της τέχνης σε περιβαλλοντικά ζητήματα. Είναι η καλλιτεχνική προτύπωση νέων μοντέλων ζωής. Είναι ένας προβληματισμός για τη σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον, ο οποίος συνάδει πλήρως με την επιστημολογική κατασκευή των κατηγοριών

φύση-πολιτισμός που αναπτύχθηκαν στη σύγχρονη δυτική σκέψη. Ένα από τα κύριοι εκφραστές του ήταν το καλλιτεχνικό πρότζεκτ που είναι γνωστό ως Christo & Jeanne-Claude- για παράδειγμα, επεμβαίνουν στο τοπίο και το τροποποιούν, στην περίπτωση τους προσωρινά. Είναι περισσότερο γνωστοί για τα έργα τους από ύφασμα, "πακετάροντας" μνημεία ή απλώνοντας μακριά σεντόνια σε φυσικούς χώρους.

Η Αψίδα του Θριάμβου τυλιγμένη από τον Christo (2021), Παρίσι, Γαλλία.

- **Η ιδιωτική γκαλερί**

Πρώτα απ' όλα, η ιδιωτική γκαλερί, η οποία, είτε φιλοξενεί έναν νέο καλλιτέχνη είτε προτείνει ένα εκθεσιακό πρόγραμμα που συνδέεται με ένα μεγάλο όνομα, είναι ένας χώρος με αποστολή που υπερβαίνει την πώληση ενός έργου. Εξάλλου, η ιστορία της τέχνης μας γράφτηκε επίσης από μεγάλους γκαλερίστες όπως ο Paul Duran Ruel. Ο πρώτος που πόνταρε στους ιμπρεσιονιστές και έκανε το όνομά τους μεγάλο στο εξωτερικό. Και ποιος από εμάς θα έχανε την ευκαιρία να απολαύσει τους ιμπρεσιονιστές μόνο και μόνο από τον φόβο να μπει στην γκαλερί Ρουέν;

- **Αρχαία καλλιτεχνών**

Μια άλλη ευκαιρία να δείτε ένα έργο τέχνης από κοντά και συχνά χωρίς φίλτρα είναι να επισκεφθείτε το εργαστήριο του καλλιτέχνη που το δημιούργησε. Είναι επίσης μια ευκαιρία να ανακαλύψετε και να υποστηρίξετε νέα ταλέντα.

Έτσι, η τέχνη δεν υπάρχει μόνο στα μουσεία! Όλες αυτές οι άλλες μορφές μας ωθούν να βρούμε την τέχνη ακόμη και όταν δεν αναφέρεται ρητά. Έχουμε συνηθίσει από την παιδική μας ηλικία να σκεφτόμαστε την τέχνη εκεί όπου μας υποδεικνύεται, και τα μουσεία είναι για εμάς σταθερά αλλά συχνά ακίνητα σημεία αναφοράς. Υπάρχουν λοιπόν πολλοί άλλοι τρόποι να έρθουμε σε επαφή με την τέχνη εκτός μουσείων: έχουν γραφτεί ολόκληρα βιβλία για την performance art, την τέχνη του τατουάζ, την ψηφιακή τέχνη ή το design.

Προσαρμογή

Σύμφωνα με τη Mary Jane Jacob, επιμελήτρια και ιστορικό τέχνης/αρχιτεκτονικής, η δημόσια τέχνη φέρνει την τέχνη πιο κοντά στη ζωή.

Τα κοινά χαρακτηριστικά της δημόσιας τέχνης είναι η δημόσια προσβασιμότητα, η τοποθέτηση σε δημόσιο χώρο, η συμμετοχή της κοινότητας, η δημόσια διαδικασία (συμπεριλαμβανομένης της δημόσιας χρηματοδότησης)- τα έργα αυτά μπορεί να είναι μόνιμα ή προσωρινά.

Η δημόσια τέχνη είναι προσβάσιμη από το κοινό, τόσο φυσικά όσο και οπτικά. Όταν η δημόσια τέχνη εγκαθίσταται σε ιδιωτική ιδιοκτησία, εξακολουθούν να υπάρχουν γενικά δικαιώματα πρόσβασης του κοινού. Η δημόσια τέχνη χαρακτηρίζεται από την ιδιαιτερότητα του τόπου, όπου το έργο τέχνης "δημιουργείται ως απάντηση στον τόπο και την κοινότητα στην οποία βρίσκεται" και από τη σχέση μεταξύ του περιεχομένου του και του κοινού. Η Cher Krause Knight δηλώνει ότι "η δημοσιότητα της τέχνης βασίζεται στην ποιότητα και τον αντίκτυπο της ανταλλαγής της με το κοινό ... στην πιο δημόσια μορφή της, η τέχνη επεκτείνει τις ευκαιρίες για εμπλοκή της κοινότητας αλλά δεν μπορεί να απαιτήσει συγκεκριμένα συμπεράσματα", εισάγει κοινωνικές ιδέες αλλά αφήνει χώρο στο κοινό να βγάλει τα δικά του συμπεράσματα.

Η δημόσια τέχνη ενσταλάζει νόημα δημιουργώντας αξέχαστες εμπειρίες για όλους. Εξανθρωπίζει το δομημένο περιβάλλον, παρέχει μια διασταύρωση μεταξύ παρελθόντος, παρόντος και μέλλοντος και μπορεί να βοηθήσει τις κοινότητες να ευημερήσουν. Έχει διαπιστωθεί ότι η δημόσια τέχνη παρέχει θετικό αντίκτυπο στις κοινότητες με την υποστήριξη της οικονομικής ανάπτυξης και της βιωσιμότητας, της προσκόλλησης και της πολιτιστικής ταυτότητας, των καλλιτεχνών ως συντελεστών, της κοινωνικής συνοχής και της πολιτιστικής κατανόησης, καθώς και της δημόσιας υγείας και του ανήκειν.

Και τώρα... **ας προσπαθήσουμε να ανακαλύψουμε την τέχνη εκτός μουσείων!**

Όπως είδαμε μέχρι τώρα, η τέχνη στα μουσεία δεν είναι η μόνη τέχνη. Τα μουσεία είναι μια κοινωνική κατασκευή της ανθρωπότητας, αν το καλοσκεφτούμε, είναι μια σχετικά πρόσφατη και τυπικά δυτική εφεύρεση.

Η δημόσια τέχνη ενσταλάζει μια μεγαλύτερη αίσθηση ταυτότητας και κατανόησης του τόπου όπου ζούμε, εργαζόμαστε και επισκεπτόμαστε, τώρα μπορείτε να δοκιμάσετε μόνοι σας να αναζητήσετε τέχνη εκτός μουσείων και πολιτιστικών κέντρων.

Πρακτικά παραδείγματα και έμπνευση

Για να γίνει αυτό, προτείνουμε δύο διαφορετικές δραστηριότητες.

Η πρώτη δραστηριότητα είναι σχεδιασμένη για πολλά άτομα. Μπορείτε να χωριστείτε σε ομάδες και κάθε ομάδα θα έχει έναν χάρτη της πόλης. Αναζητήστε έργα τέχνης στην πόλη σας σε κάθε μία από τις κατηγορίες που περιγράφονται παραπάνω και σημειώστε τα στο χάρτη σας. Αν έχετε φωτογραφική μηχανή, τραβήξτε μαζί μια φωτογραφία ως απόδειξη ότι το βρήκατε και ότι ήσασταν εκεί. Αυτό το παιχνίδι λειτουργεί λίγο σαν ένα κυνήγι θησαυρού. Η πρώτη ομάδα που θα εντοπίσει κάθε είδος τέχνης κερδίζει.

Για τη δεύτερη δραστηριότητα θα χρησιμοποιήσουμε ξανά τον χάρτη- όχι για να ψάξουμε κάτι, αλλά για να είμαστε ο εαυτός μας και να δημιουργήσουμε ένα είδος υπαίθριου μουσείου. Με αυτή τη δραστηριότητα θα συνειδητοποιήσουμε πόσο πλούσια σε τέχνη μπορεί να είναι η πόλη μας και η καθημερινότητά μας.

Σκεφτείτε τους δρόμους που έχετε συνηθίσει. Ο καθένας σημειώνει στο χάρτη τα σημεία όπου πιστεύει ότι έχει δει μνημεία, γκράφιτι, μικρά εργαστήρια καλλιτεχνών. Φτιάξτε έναν μύθο σε ένα φύλλο χαρτί δίπλα στο χάρτη, γράψτε τι έχετε σημειώσει. Σημειώστε επίσης τα μνημεία/τη δημόσια τέχνη που σας εντυπωσιάζουν περισσότερο στην πόλη σας.

Αυτός θα είναι ο προσωπικός σας καλλιτεχνικός χάρτης! Διασκεδάστε να τον μοιραστείτε, να τον συστήσετε, να τον κάνετε δώρο, για να φέρετε την τέχνη στην καθημερινότητα όλων μας.

Πρόσθετοι πόροι

- Για να μάθετε περισσότερα για το πού μπορείτε να απολαύσετε την τέχνη εκτός μουσείων
 - ο <https://www.tatler.com/gallery/where-to-enjoy-art-outside-of-museums>
- Για να μάθετε περισσότερα για την τέχνη των Christo και Jeanne-Claude
 - ο <https://christojeanneclaude.net/>
- Για αναφορές σχετικά με τη δημόσια τέχνη και για να μάθετε περισσότερα γι' αυτήν:
 - ο <https://www.americansforthearts.org/by-topic/public-art>
- Τα 10 πιο διάσημα έργα τέχνης του δρόμου στον κόσμο
 - ο <https://blog.artsper.com/en/get-inspired/the-10-most-famous-pieces-of-street-art-in-the-world/>

